

ปัจจัยความสำเร็จในการก่อตั้งงานสุขภาพจิตโรงเรียน
ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จุฬามาศ อิงอำพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาเด็ก วัยรุ่น และครอบครัว)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยความสำเร็จในการก่อตั้งงานสุขภาพจิตโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

SUCCESS FACTORS FOR ESTABLISHMENT OF SCHOOL MENTAL HEALTH PROGRAM IN BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

จุฬามาศ อิงอำพร 5737628 GRPC/M

วท.ม. (จิตวิทยาเด็ก วัยรุ่น และครอบครัว)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ชาญวิทย์ พรนภดล, พ.บ.,อ.ว. (จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น),
สุพร อภินันท์เวช, พ.บ.,ว.ว. (จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น), อ.ว. (เวชศาสตร์ครอบครัว),
อาภา ภักภิญโญ, ปร.ค. (การพยาบาล)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการ วิธีดำเนินการและปัจจัยความสำเร็จในการก่อตั้งโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากโรงเรียนตัวอย่าง 2 แห่ง กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยใช้วิธีแบบเจาะจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการสุขภาพจิตโรงเรียน จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้ก่อตั้งโครงการ 6 คน กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน 20 คน และกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน 60 คู่ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการศึกษาจากเอกสารของโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เกิดการดำเนินโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การมีนักจิตวิทยาโรงเรียนปฏิบัติงานในโรงเรียน ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมต่องานสุขภาพจิตโรงเรียน ทั้งนี้ นักจิตวิทยาโรงเรียนถือเป็นบุคคลสำคัญในการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างโรงเรียน โรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 2) การส่งจิตแพทย์เด็กเข้าไปในโรงเรียน เพื่อประเมินคัดกรอง พัฒนาส่งเสริม และดูแลรักษาสุขภาพจิตนักเรียน 3) การร่วมวิเคราะห์และวางแผนการดูแลนักเรียนผ่านกระบวนการจัดประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างสหวิชาชีพ (case conference) 4) การส่งเสริมให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานร่วมกับนักจิตวิทยาโรงเรียน รวมทั้งการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตเด็กและวิธีการจัดการในชั้นเรียน ปัจจัยสุดท้าย 5) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากสังกัดกรุงเทพมหานครเอง หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ถือเป็นจุดเด่นของโครงการสุขภาพจิตโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ทำให้การขับเคลื่อนงานตรงตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ : ปัจจัย/ ความสำเร็จ/ นักจิตวิทยา/ สุขภาพจิต/ โรงเรียน

SUCCESS FACTORS FOR ESTABLISHMENT OF SCHOOL MENTAL HEALTH PROGRAM IN BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

JUTHAMAT UENG-AMPHON 5737628 GRPC/M

M.Sc. (CHILD, ADOLESCENT AND FAMILY PSYCHOLOGY)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHANVIT PORNNOPPADOL, M.D., Dip. Amer. Board of Psychiatry and Neurology, Dip. Amer. Board of Child and Adolescent Psychiatry, Cert. of Infant Psychiatry, SUPORN APINUNTAVECH, M.D., Dip. Thai Board of Child and Adolescent Psychiatry, APA PUCKPINYO, Ph.D.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the school mental health (SMH) program in Bangkok metropolitan schools and to provide the success factors of the effectiveness of the program. A qualitative research was used in this study using in-depth interview, non-participatory observation and a review of the program's document. Key informants included 6 members of SMH team, 20 school staff and 60 pairs of student and their parents.

Results showed that success factors of SMH program included: 1) a school psychologist works at school collaboratively with students, parents and all staff in school, hospital and other institutes that was related, 2) a child and adolescent psychiatrist provides a service in school, 3) a multidisciplinary case conference was set in the school setting to discuss and plan for a child's problem, 4) all school staff were coached about mental health problem in child by professional in SMH team. Moreover, they were trained while working together with a school psychologist, the last factor, 5) a fund for SMH program could be supported by the Bangkok metropolitan administration, government agency or private agency. These factors were identified as the strength of SMH program in Bangkok metropolitan schools, so these are the key factors of SMH program effectiveness.

**KEY WORDS: FACTOR/ SUCCESS/ PSYCHOLOGIST/ MENTAL HEALTH/
SCHOOL**

141 pages